

St.prp. nr. 80

(2001-2002)

Finansiering av norsk militær deltagelse i Afghanistan

*Tilråding fra Forsvarsdepartementet av 30. august 2002,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Etter terrorangrepene mot USA 11. september i fjor vedtok FNs sikkerhetsråd resolusjon 1368 som stadfestet USAs rett til selvforsvar, og NATO utløste artikkel 5 som uttrykk for alliansens gjensidige bistandsforpliktelse. Regjeringen erklærte umiddelbart sin støtte til USA, og ga et generelt tilbud om ulike bidrag i kampen mot terrorisme.

På samme måte som et stort antall andre land, tilbød Norge militære styrkebidrag til USA innenfor rammen av den brede internasjonale koalisjonen som ble bygget opp. Koalisjonen dannet grunnlaget for operasjon «Enduring Freedom», den USA-ledede kampanjen mot internasjonal terrorisme. Arbeidet med å samle denne brede internasjonale fronten mot terrorisme forente mange land på tvers av tidligere skillelinjer.

De norske militære enhetene som ble tilbudt til koalisjonsoperasjonene ble formalisert ved kongelig resolusjon av 14. desember 2001, og allerede ved årsskiftet 2001-2002 reiste de første norske styrkene ut. Den innledningsvise deltagelsen i operasjoner i Afghanistan er beskrevet i St.prp. nr. 39 (2001-2002) som redegjør for de enkelte styrkebidragene og kostnadene knyttet til disse.

1.2 Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan og den internasjonale kampen mot terrorisme

Selv om Talibanregimet har falt og Al-Qaida-nettverket i landet er sterkt svekket, er sikkerhetssituasjonen i Afghanistan fortsatt langt fra tilfredsstillende. Det er fremdeles Al-Qaida- og Talibanvirksomhet i en rekke områder, og det er stadige angrep både mot koalisjonsstyrkene og den midlertidige regjeringen. Intern rivalisering mellom ulike regionale og lokale aktører bidrar også til den vanskelige sikkerhetssituasjonen.

Få av de ledende personene i Al-Qaida-nettverket er pågrepet, og det er klare indikasjoner på at de fortsatt er aktive en rekke steder i verden. Det har også vært indikasjoner som knytter Al-Qaida til utvikling av masseødeleggelsesvåpen. Trusselen fra terroristnettverket må derfor fortsatt vurderes som betydelig.

2 Deltagelse i operasjon «Enduring Freedom» og ISAF

St.prp. nr. 39 (2001-2002) beskriver den innledningsvise norske deltagelsen i både den amerikanskledede operasjon «Enduring Freedom», og ISAF, den internasjonale sikringsstyrken i Kabul. Siden St.prp. nr. 39 (2001-2002) ble fremlagt er enkelte av styrkebidragene blitt forlenget. I tillegg vil F 16 kampfly bli deployert fra ca. 1. oktober.

2.1 Operasjon «Enduring Freedom»

Hovedfokus for operasjon «Enduring Freedom» har hittil vært Afghanistan, og en rekke land bidrar med militære kapasiteter. Over 30 land er representert i US Central Command i Tampa, det amerikanske hovedkvarteret som leder operasjonen. Som beskrevet i St.prp. nr. 39 (2001-2002) har Norge deltatt med spesialstyrker, mineryddere, transportfly, lettpansrede feltkjøretøyer og en nasjonal støtteenhet. Følgende forlengelser og endringer er gjort og planlegges gjennomført siden St.prp. nr. 39 (2001-2002) ble fremlagt:

2.1.1 Nytt oppdrag: F-16 kampfly

I St.prp. nr. 39 (2001-2002) er det redegjort for USAs anmodning til Norge om å stille fire F 16 til operasjon «Enduring Freedom». På dette tidspunktet var deployeringssted ennå usikkert. Senere anmodet USA Norge om å stille seks fly i et kampflysamarbeid med Nederland og Danmark i Manas, Kirgisistan. Anmodningen om seks fly var i overensstemmelse med Norges opprinnelige styrketilbud til USA beskrevet i kongelig resolusjon av 14. desember 2001. Norge, Danmark og Nederland har et langvarig og godt samarbeid på kampflysektoren, og det var derfor naturlig at de tre nasjonene ble anmodet om å deployere en felles kampflystyrke på til sammen 18 F-16. Flyenes hovedoppgave vil være nærstøtte for personell som deltar i operasjonen, og bekjempelse av stridende Al Qaida-/Taliban-grupperinger og militære installasjoner. Opprinnelig skulle deployeringen finne sted fra omkring 1. juni til 1. desember 2002, men etter anmodning fra USA er dette forskjøvet til perioden 1. oktober 2002 til 1. april 2003. Merkostnadene for en seks måneders deployering av seks F-16 er justert fra 425 mill. kr. (St.prp. nr. 39 (2001-2002)) til 394 mill. kroner. I tillegg er ammunisjonskostnader estimert til 170 mill. kr.

Det er grunn til å understreke at kostnadene knyttet til både antallet flytimer og ammunisjonsforbruket er usikre. Med dette forbehold er de totale merutgiftene for en seks måneders deployering beregnet til 564 mill. kroner.

2.1.2 Forlenget oppdrag: minerydderenhet

Minerydderenheten på 16 personer med to mekaniske mineryddermaskiner ble på forespørsel fra USA forlenget med tre måneder fra 1. april til 1. juli. Enheten har nå reist hjem.

2.1.3 Utlån av utstyr: mineryddermaskiner og lettpansrede feltkjøretøyer

Forsvaret har etter anmodning utlånt de to Hydrema minerydderne som har vært i bruk av den norske minerydderenheten til USA. Det er fortsatt omfattende behov for minerydding i Afghanistan, og selv om begge maskinene er velbrukte, er dette et verdifullt bidrag. Maskinene må imidlertid gjenanskaffes.

Forsvaret har etter anmodning fra USA bidratt med ytterligere seks lettpansrede feltkjøretøyer i tillegg til de 15 som allerede er lånt ut. Også disse seks må gjenanskaffes.

2.1.4 Øvrige bidrag

Til orientering er et C-130 transportfly stasjonert på Manas i perioden 1. april til 1. oktober som beskrevet i St.prp. nr. 39 (2001-2002). Flyet er en del av et transportflysamarbeid med Danmark og Nederland som har til oppgave å utføre persontransport og frakt av forsyninger. For øvrig er det norske spesialstyrkebidraget til «Enduring Freedom» trukket tilbake pr. 1. juli.

2.2 International Security Assistance Force (ISAF)

ISAF er den internasjonale sikringsstyrken med ansvar for sikkerheten i og omkring Kabul. Styrken ledes nå av Tyrkia, og ble først ledet av Storbritannia fra opprettelsen i januar 2001 frem til 20. juni. Tyrkia skal lede styrken frem til 1. januar 2003. Norge har deltatt med eksplosivryddere og en transportkontrollenhet i ISAF. Følgende forlengelser og endringer er gjort og planlegges gjennomført siden St.prp. nr. 39 (2001-2002) ble fremlagt:

2.2.1 Forlengede oppdrag: eksplosivrydder- og transportkontrollenhet

Eksplosivrydderne og transportkontrollenheten ble på forespørsel fra Storbritannia forlenget med tre måneder fra 1. april til 1. juli. Transportkontrollenheten er nå tatt hjem til Norge.

Eksplosivrydderenheten på 16 personer er forlenget med seks måneder fra 1. juli til 31. desember 2002, på forespørsel fra Storbritannia og Tyrkia. Norge vil i denne perioden også ha ledelsen for ISAFs eksplosivryddearbeid.

2.3 Felleskapasiteter til operasjon «Enduring Freedom» og ISAF - forlengelse av oppdrag

Norge har hatt og har liaison- og stabsoffiserer i hovedkvarterene i Florida, London (terminert 20. juni da Storbritannia overlot kommandoen av ISAF til Tyrkia), Ankara og i hovedkvarter i operasjonsområdet. Offiserene er nødvendige kontaktledd mellom de nasjonale enhetene, hovedkvarterene, og nasjonale myndigheter, og sørger for at nasjonale interesser og hensyn blir ivaretatt for de norske styrkene som deltar. Det er blant annet av hensyn til personellets sikkerhet også utplassert etterretningskapasiteter i operasjonsområdet. Videre vil en nasjonal støtteenhet i Kabul videreføres. Enheten har til oppgave å sørge for viktige støttefunksjoner for de norske enhetene, og kontakt med

norske myndigheter. For å ivareta norske enheters sambandsbehov utplasseres også en strategisk sambandskapasitet.

2.3.1 Transportkoordinering og overskuddsmateriell

Det nordiske senteret for transportkoordinering som er etablert på Gardermoen i samarbeid med Finland og Sverige videreføres. Enheten har til oppgave å effektivisere transport av personell og gods til operasjonsområdet. Senteret for transportkoordinering ledes av Norge.

Norge har bidratt med overskuddsmateriell til oppbygging av en afghansk hær. Materiellet inkluderer uniformer, soveposer, hjelmer, undertøy, ryggsekker og annet enkeltmannsutstyr. Dette er gammelt materiell som uansett skulle avhendes, og omfatter ikke våpen. Arbeidet med å etablere hæren ledes av USA og Storbritannia, som sammen med resten av det internasjonale samfunnet anser det svært viktig å trene og utruste en multietnisk og demokratisk kontrollert afghansk hær.

2.4 NATO-støtte til operasjon«Enduring Freedom» - til orientering

Operasjon «Eagle Assist», som har håndhevet luftovervåkning av amerikansk luftrom med AWACS-fly, ble terminert 15. mai, og flyene har returnert til Geilenkirchen i Tyskland hvor de har base. Norge har deltatt med flere besetninger.

I operasjon «Active Endeavour» bytter NATOs stående flåtestyrke i Atlanterhavet (STANAVFORLANT) og Middelhavet (STANAVFORMED) på å overvåke det østlige Middelhavet. Norge har deltatt med en fregatt og en ubåt frem til juli 2002, og Norge vil kunne få forespørsel om ytterligere deltagelse.

3 Samlede operasjonrelaterte merutgifter og finansiering

Tabell 3.1 viser de operasjonsrelaterte merutgifter som følge av endrede og nye norske bidrag til operasjonene i Afghanistan (i mill. kr), beskrevet i denne proposisjon.

Tabell 3.1:

Styrkebidrag	(mill. kr)
Operasjon «Enduring Freedom»: nytt oppdrag F- 16	564,0
Operasjon «Enduring Freedom»: forlengelse og utgifter til gjenanskaffelser ved utlån av utstyr	29,5
ISAF: forlengelse av oppdrag	13,0
Felleskapasiteter: forlengelse av oppdrag	42,0
Totalt	648,5

I denne proposisjonen fremmes det forslag om tilleggsbevilgning av 300 mill. kr for 2002. Forslag til inndekning av de øvrige utgiftene, 348,5 mill. kr., kommer Regjeringen tilbake til i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Utgiftene til deployeringen av F-16 er aktivitetsavhengige og fordelingen av totalbeløpet på hhv. 2002 og 2003 er heftet med usikkerhet. Det bes derfor om full overføringsadgang for kap. 1792 (post 01).

Forsvarsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om finansiering av norsk militær deltagelse til Afghanistan.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om finansiering av norsk militær deltagelse i Afghanistan i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om finansiering av norsk militær deltagelse i Afghanistan

I

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap	Post	Formål	Kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	300 000 000
		fra kr 1 618 563 000 til kr 1 918 563 000	

=====